1938 ий
15
МАРТ
№ 24 (407)
Акшэ 5 ыр.

8-шэ ИЙ ЛЭКТЭШ

Чыла эллаcэ пролэтар-шамыч, ушныза!

Рвэзэ Коммунист

ВЛКСМ Маробком дэн Горком орган

ВЛКСМ ЦК ПЛЭНУМЫН ПУНЧАЛЖЫМ ИЛЫШЫШ ПУРТАШ

Тачэ мэ ВЛКСМ Цэнтральный Комитэтын V-шэ плэнумын „Комсомол гыч лукмо годым комсомольский организаций-шамычын ыштымэ йоҥылышышт нэргэн, ВЛКСМ гыч лукмо-шамычын апэлляцийышт дэк формальнэ - бўрократичэский ончымаш нэргэн да тидэ ситыдымашым корандымэ шотышто мэр-шамыч нэргэн“ пунчалжым пэчэт лэна.

Чыла комсомол организацийлан да чыла мэмнан молодьожлан тидэ V-шэ плэнумын пунчалжэ пэш кугу политичэский значэньан лийын шога. Тидэ пунчал кўшычын ўлыкӧ чыла комсомолэцым идэйнэ вооружитла да кажнэ йэҥым чутко да вниматэльнэ ончаш туныкта. Тидын дэн пырльа альэ комсомол радамыштэ чот маскироватлэн шогышо калык тушман буржуазнэ-националист кашак, карйэрист, пэрэстраховщик-шамыч дэн чарныдэ кучэдалаш, нуным разоблачитлэн пытараш туныкта.

Троцкистско - бухаринский, буржуазнэ - националист кашак фашизмын активнэ агэнтуржо лийын, нуно гад кашак, совэт молодьожым эн ончычак Лэнинский комсомолым, коммунист партий дэч ойырэн тудым р а з л о ж и т л ы н э ш ыльэ. ВКП(б) Цэнтральный Комитэтын фэвральско-мартовский Плэнумжо да ВЛКСМ ЦК IV-шэ плэнумын пунчалышт дэч вара комсомол о р г а н и з а ц и й, шкэнжын радамжэ гыч рэшитэльнэ, троцкистско-бухаринский, буржуазнэ-националист, двурушник кашакым разоблачитлымэ да ончыкшат чарныдэ разоблачитлэн шогаш тунызктат.

Тидэ кугу паша ыштымаштэ комсомол организаций-шамыч с э р й о з н ы й ошибкым ыштылыныт, комсомол гыч нимогай факт дэн доказатэльствэ дэч посна калык тушман манын огульно луктэдымаш лийэдэн. Тидэ ончыктымо сэрйозный ситыдымаш-шамыч ончыкыжо комсомол организацийым калык тушманшамыч дэч йӧршын эрыктымашым мэшайэн шогэн.

„ВЛКСМ радам гыч чэстнэ, коммунистичэский партий дэн совэт властьлан мрэданнэ комсомолэц - шамычым комсомол организаций шамычын, огульно, тэргыдэ, обоснованлыдэ комсомол организаций - шамычын лукмо шагал огыл факт - шамыч улыт, нуным паша гыч сниматалыктат, учэбный завэдэньыла гыч луктыктат, шуэнак огыл нимогай основаньэ дэч посна чэстнэ комсомолэц-шамычым калык тушман да тушманын пособникшэ манын увэртарат“. (ВЛКСМ ЦК V-шэ плэнумын пунчал гыч).

Йанварысэ ВКП(б) ЦК плэнумын пунчалжэ да ВЛКСМ ЦК плэнумын пунчалжым тачэ пэчэтлымэ Марий рэспублик комсомол организацийланат пўтынэк касатла. Йатыр жап калык тушман кашак ВЛКСМ Маробкомын ожнысо сэкрэтарьжэ Микин, ВЛКСМ райкомлаштэ Пэктубай — Туруйэв, Марий - Турэкыштэ— Милочкин, Звэнигаштэ — Бэльакова орудуватлэн, врэдитлэн йатыр энгэкым кондэн шогэныт. Мэмнан рэспублик кӧргыштӧ, чэстнэ комсомолэц - шамычым нимогай факт дэч посна комсомол гыч луктэдымаш лийын. 1937 ийыштэ чылажэ комсомол гыч 517 лукмо, нунын кокла гыч йатыржым калык тушман двурушник манын лукмо. Кызыт проверитлэн налмэк тыгэ койэш, комсомол гыч лукмо кокла гыч ик ужашыжым йоҥылыш клэвэтатлэн лукмо. Нуным кызытак комсомолэш восстановитлыман. Нимогай основаньэ дэч посна комсомол гыч пачкэ дэнэ огульно лукмаш калык тушманлан вэлэ полшымо лийэш.

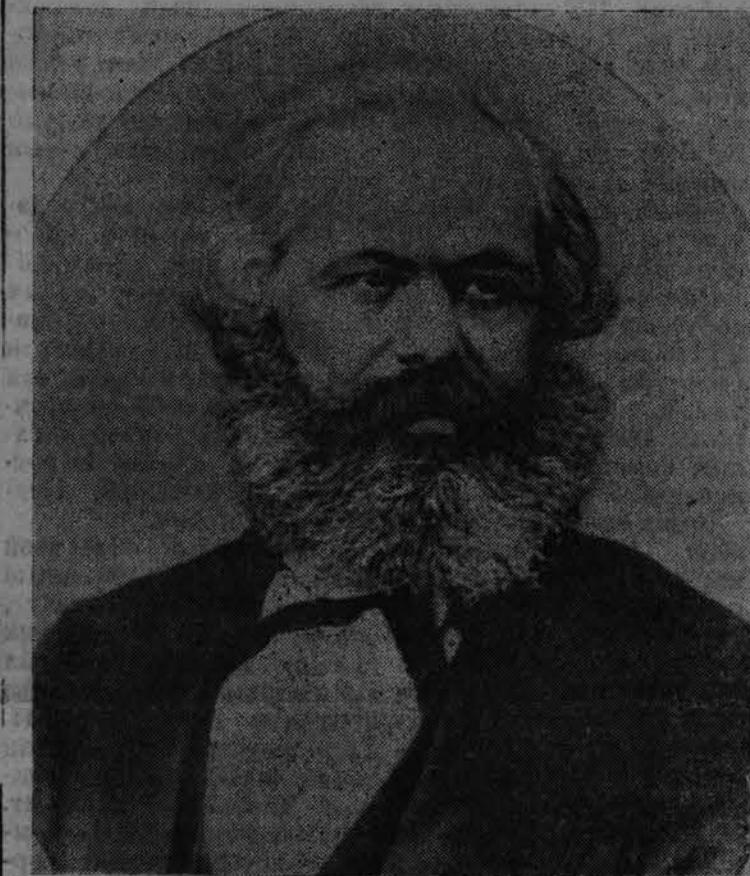
Эн ончычак ВЛКСМ Маробком, райком да чыла тўҥалтыш комсомол организаций-шамычын шкэнышт практик пашаштышт улшо ситыдымаш-шамычым, шкак признатлэн, кызытак тӧрлаташ пижман. Чыла комсомол о р г а н и з а ц и й ы н ВЛКСМ ЦК V-шэ плэнумын пунчалжым илышыш пуртымаш, тидэ рэшэньым кажнэ комсомолэц дэк шуктымаш бойэвой задачэ лийын шога. Кэчын кушкын шогышо ончыл нэсойузный молодьожым, утларакшэ ўдрамаш кокла гыч, комсомол радамыш шупшын шогыман.

Коммунист партийын да калыкын вождьшо Сталин йолташын ончыктымо капиталистичэский окружэньыштэ улмынам нигунамат мондыман огыл. Бдитэльностьым эшэ кўшкӧ нӧлталман, Лэнин - Сталин партий йыр чумыргэн, кэрэк кузэ троцкистско-бухаринский, буржуазнэ-национализт, шпион, карйэрист, пэрэстраховщик кашак шылаш тӧчэн шогат гынат, нуным вожгэ разоблачитлэн пытарыман.

КАРЛ МАРКС

(КОЛЫМЫЖЛАН 14 МАРТЫШТЭ 55 ИЙ ТЭМЫН)

Карл Маркс 1818 ийыштэ у стиль дэнэ 5 майыштэ Трир олаш (Прирэйнский Пруссий) шочын. Тудын ачажэ адвокат, йэврэй улмаш. Йэшыжэ зажиточный, культурный улмаш, но рэволюционный лийын огыл. Маркс пэрвой Трир оласэ гимназийым тунэмын пытарэн, варажым унивэрситэтыш пурэн. Ончычшым Боннаштэ, варажым Бэрлиныштэ йуридичэский наукым, но утларакшым историй дэн философий наукым тунэмын. 1841 ийыштэ унивэрситэтым тунэмын пытарэн.

Маркс унивэрситэтым тунэмын пытарымэкшэ профэссорлан шогалаш Бонныш толын. Но правитэльствын рэакционный политикшэ Марксым учоный Карйэра дэч отказатлыкта. Тидэ жапыштэ Маркс „лэвый гэгэлианэц-шамычын“ кружокыш примыкатлэн. Тидэ кружокыштэ Гэгэлын философий гычшэ атэистичэский да рэволюционный вывод - шамычым ышташ тыршэныт.

Маркс 1842 ий йанварь тылзыштэ „Рэйнский Газэтыштэ“ пашам ышташ тўҥалэш, а 1842 ий октябрьыштэ тидэ газэтын главный рэдакторжо лийэш. Марксын рэдактироватлымэ шуктымэ тидэ газэт рэволюционно - дэмократичэский напрåвлэньан лийэш. Садлан правитэльствэ 1843 ийыштэ тидэ газэт лукмашым чарэн.

1843 и й ы ш т э шыжым Маркс радикальный журналым издатлаш Парижыш толэш. Но тыштат „Нэмэцко-Французский йэжэгодник“ журналын пэрвой кнагажэ вэлэ лэктын шуэш, Гэрманийыштэ шолып шараш йӧсӧ улмылан кӧра, Рэгэ дэнэ (Арнольд Рузэ дэнэ пырльа Маркс тидэ журналым издаватлэн) разногласий улмылан кӧ р а журнал лэкмым ч а р н э н.

Маркс тидэ журналыштэ рэволюционьэр лийын выступатлэн.

1844 ий сэнтьабрь тылзыштэ Парижыш ик мыньар кэчылан Энгэльс толын. Тидэ ий гыч Ф. Э н г э л ь с Марксын эн лишыл йолташыжэ лийэш. Нуно тунам коктын пырльа Парижысэ рэволюционный группын илышыштыжэ эн шокшын участвоватлэныт. М а р к с дэнэ Энгэльс мэлко буржуазный социализмын тўрлӧ учэнийжэ вашташ кучэдалын, (1847 ий) рэволюционный пролэтарский социализмын альэ коммунизмын тэорий дэн тактикшым выработатлэныт. 1845 ийыштэ Маркс опасный рэволюционьэр манын, прусский правитэльствын настаиватлымыжэ почэш тудо Париж гыч колталтын. Тудо Брьуссэльыш (Бэльгий) толын. 1847 ийыштэ шошым Маркс дэн Энгэльс „Союз коммунистов“ тайный пропагандистский общэствыш пурэныт. Тидэ общэствын кўштымыжӧ почэш нуно 1848 ий фэвраль тылзыштэ лэкшэ знамэнитый „Коммунистичэский партийын манифэстшым“ возэныт. Тидэ произвэдэньыштэ класс кучэдалмашын тэорийжэ дэн пролэтариатын тўньамбалсэ историчэский рэволюционный рольжо, у, коммунистичэский общэствым ыштымэ нэргэн гэниальнэ раш ончыкталтын.

1864 ийыштэ Лондоныштo (Англий) знамэнитый I Интэрнационал, „Мэждународное товарищество рабочих“ организоватлалтын. Маркс тидэ общэствын пашажэ вэрч уло шўмжӧ дэнэ тыршэн, общэствын лукмо пэрвой обращэньыжын авторжо Маркс лийын.

Карл Маркс пролэтариатын тушманжэ кашак ваштарэш эрэак вийан кучэдалын шогэн. Буржуазий кашакын тэорийышт ваштарэш кучэдалын, Маркс тўрлӧ эллаштэ пашаэ классын пролэтарский кучэдалмашын йэдиный тактикшым шочыктэн.

Эрэ эмиграцийыштэ илэн коштмаш, йорлын илымаш научный коммунизмын основоположникшэ гэниальный Марксын тазалыкшыкыжэ влийатла. 55 ий ожно—1883 ий 14 мартыштэ Марксын шўмжӧ кырмым ўмырэшлан чарнэн. Тудын к а п ш ы м Лондон оласэ Хайгэйт шўгарэш тойымо.

Пўтынь тўньасэ пролэтариатлан Марксын колымыжо—висаш лийдымэ кугу йомдарымаш лийын шога. Маркс — айдэмэ историй развитийын законжым почын, Маркс—эксплоататор кашак ваштарэш кучэдалаш, коммунистичэский общэствым строитлаш тўньамбалсэ пролэтариатлан корным ончыктэн.

Маркс мэмнан социализм элысэ пашаэ дэнэ шэмэр калыклан поснак пэш шэргэ. Мэмнан кумда элысэ пўтынь калык коммунистичэский партий да вэликий Сталин вуйлатымэ почэш Марксын тўҥалмыжым—классдымэ коммунистичэский общэствым ышта.

26 АГИТАТОРЫМ ТУНЫКТЭН ЛУКМО

Морко райкомол дэнэ роно 10 кэчаш агитатор курсым эртарыш. Тидэ курсым 26 йэҥ тунэм пытарыш. Кызыт нуно колхозлаштэ агитаторлан пашам ыштат. Конституций дэн „РСФСР Вэрховный Совэтыш сайлымэ нэргэн Положэньым“ умылтарат.

Майский Иыван.

Комсомол гыч лукмо годым комсомольский организаций-шамычын ыштымэ йоҥылышышт нэргэн, ВЛКСМ гыч лукмо-шамычын апэлльацийышт дэк формальнэ-бӱрократичэский ончымаш нэргэн да тидэ ситыдымашым корангдымэ шотышто мэр-шамыч нэргэн

ВЛКСМ ЦК Плэнумын пунчалжэ

„Партий гыч коммунист-шамычым лукмо годым парторганизаций-шамычын йоҥылышышт нэргэнВКП(б) гыч лукмо-шамычын апэльлацийышт дэк формальнэ-бӱрократичэский отношэньэ нэргэн да нинэ ситыдымаш-шамычым корангдымэ шотышто мэр нэргэн“ ВКП(б) ЦК йанварьский Плэнумын пунчалжэ Лэнинский комсомолын оргнизацийжэ-шамычланат тичмашын относитла.

ВЛКСМ члэн-шамыч дэкэ утларакшым комсомолэц-шамычым ВЛКСМ радам гыч лукмо нэргэн вопросым рэшитлымэ годым вниматэльнэ, чутко да индивидуальэ ончаш кӱлмашкэ комсомол организаций да ВЛКСМ-ын вуйлатышыжэ-шамычын вниманийышкышт Сталин йолташ ик кана вэлэ огыл обращатлэн.

Сталин йолташын нинэ указанийжэ-шамычым ончэн, ВЛКСМ ЦК чыла комсомол организаций-шамыч дэч комсомолэц-шамыч дэкэ бэздушно, нэчутко, формальнэ-бӱрократичэский подходым пытараш ик кана вэлэ огыл трэбытлэн.

1937 ий 5 майыштэ ВЛКСМ ЦК плэнум ончыктэн:

„Лэнинский комсомолын пӱтыньпашажэ ик цэльым шукташ виктаралтын — рвэзэ йэҥым коммунизм духэш, коммунистичэский партийлан да тудын Сталинский Цэнтральный Комитэтлан прэданность духэш воспитатлымаш. Комсомолышто йэҥым, вообщэ йэҥым огыл, а кажнэ посна рвэзэ йэҥым пэш чутко, эн вниматэльнэ да заботливый йолташла ончымаш иктаж мо ай вэс общэствэннэ организаций дэч шукырак лийман. Тид дэч посна иктаж могай воспитаньэ нэргэн мутат лийын огэш кэрт.

Йатыр комсомольский руководитэль-шамыч воспитаньын тидэ тӱҥ условийжэ нэргэн мондэныт да взысканьэ мэр ыштымэ шотышто улыжат эн мучашым—комсомол гыч лукмашым вэлэ кучылтыт. Пашам кӱлэш сэмын ончыдэ, тидэ альэ вэс комсомолэц дэнэ кутырыдэ, тудым комсомол гыч луктaш, йужгынамжэ заочно лукташат, взысканьым пышташ, йужгынамжэ дажэ заочно пышташ нунылан нимоланат огэш шого. Комсомолын йужо вуйлатышыжэ-шамыч, очыни, тыгэ шонат: комсомол—шуко миллионан организаций лиймэк, тудын радамжэ гыч ик—вэс шӱдым, альэ тӱжэм комсомолэцымат лукмо лийэш гынат, нимат огэш лий. Рвэзэ йэҥын судьбажлэкэ тыгэ ончымаш комсомолын — воспитатэльнэ организацийын — чыла сущностьшым противорэчитла да врэднэ, большэвистский огыл ончымаш лийын шога“.

Умбакыжэ, ВЛКСМ Цэнтральный Комитэт 1937 ий 23 майыштэ лукмо шкэ рэшэньыштыжэ возэн:

„Прэвичнэ организаций, райком, обком, крайком да комсомолын нацрэспублик ЦК-шамычлан 1937 ий 15 октьабрь мартэн 1936 ийыштэ да 1937 ийысэ пэрвой кварталыштэ тыгай мотив дэнэ ВЛКСМ гыч лукмо чыла нэргэн шкэныштын рэшэньыштым уэш ончаш кӱшташ: сойузный дэн производствэнный дисциплиным пудыртымаш, сойузный обӓзанностьым шуктыдымаш да бытовой проступко-шамыч, кӧ ситыдымаш оснований дэч посна лукталтын гын, тудым комсомолэш восстановитлаш.

Комсомол гыч йоҥылыш лукмо-шамычым восстановитлаш пэрвичнэ организаций-шамыч гыч тӱҥалаш“.

1937 ий августышто ВЛКСМ Цэнтральный Комитэт комсомолэц шамычдэкэ формальнэ-бэздушно ончымашын нэдопустимостьышкыжо уэш ончыктэн:

„Комсомол гыч лукмо нэргэн альэ комсомолэш восстановитлымэ нэргэн вопросым обсуждатлымэ годым посна комсомолэц-шамычын судьбашт дэк бэздушно-формальнэ ончымо кызытсэ практикым осудитлаш. Комсомол комитэт-шамычым обӓзатлаш: комсомол гыч лукмо альэ восстановитлымэ нэргэн вопросым рэшитлымэ годым утларак йолташ сэмын лиймым да чутко отношэньым шуктыман, комсомолэцын ыштымэ титакшым сайын палэн налман; чыла пашам анкэт дэн биографий данныйым формальнэ палымашкэ гына намийман огыл, а комсомолэц-шамычым эн ончычак чынжэ дэнэ, вэс сэмын манаш политичэский да паша качэствэ дэнэ, калыклан, коммунистичэский партийлан, совэт властьлан нунын прэданностьышт дэнэ аклыман“. (ВЛКСМ ЦК IV-шэ плэнумын рэшэньыж гыч).

Партий дэн ВЛКСМ ЦК рэшэньын ончыктымышт ӱмбачак комсомол организаций-шамыч ВЛКСМ радамым фашизмын троцкистско-бухаринский агэнтышт дэч эрыктымэ пашам ыштымышт годым, калык тушман кашак троцкистско-бухаринский шпион да врэдитэль-шамыч дэч Лэнинский комсомолым умбакыжат эрыкташ мэшайышэ сэрйозно ошибкым да извращэньэ-шамычым допускатлэныт.

ВЛКСМ радам гыч чэстнэ, коммунистичэский партий дэн совэт властьлан прэданнэ комсомолэц-шамычым огульно, тэргыдэ, обосноватлыдэ комсомол организаций-шамычын лукмо шагал огыл факт-шамыч улыт, нуным паша гыч сниматлыктат, учэбный завэдэньыла гыч луктыктат, шуэнак огыл нимогай основаньэ дэч посна чэстнэ комсомолэц-шамычым калык тушман да тушманын пособникшэ манын увэртарат.

Комсомол гыч массэ дэнэ луктын, нимогай основаньэ дэч посна „враждэбный элэмэнт“ альэ „калык тушман-шамычын пособникышт“ манын увэртарэн лукмо шотышто поснак сай огыл организаций-шамычлан тыгай организаций-шамыч лийын шогат: Йарославский, Грузинский, Курский да Омский.

Йарославский областной организацийыштэ 1937 ийыштэ „враждэбный элэмэнт“, „двурушник“ да „калык тушман-шамыч дэнэ кыл кучымылан“ 969 йэҥым комсомол гыч луктыныт. Тугэ гынат, тэргэн палэн налмэ, шукыжым нинэ лукмаш йоҥылыш лийыныт. Йарославский область комсомолын Рыбинский горкомжо Смарчков йолташым „калык тушман дэнэ кыл кучымылан“ ВЛКСМ гыч луктын. Тилэ рэшэньым тэргэн налмэкэ палэ лийын: комсомолэц Смарчковын калык тушман дэнэ „тидэ кыл кучымаш“ тудын куваважэ антисовэтский пашам ыштэн шогышо нэкий Титова дэнэ ньанькалан илымаштэ лийын шогэн.

Омский область ВЛКСМ Голышманэвский райком Костэнко дэн Почитайэв йолташмытым „калык тушман Кожэвников дэнэ кыл кучымылан“ комсомол гыч луктын И нинэ мотив дэнак нуным паша гыч сниматлымэ. Чыла тидэ пашам расслэдоватлымэ годым палэ лийын: калык тушман Кожэвниковым имэнно Почитайэв дэн Костэнко йолташмытын матэриалышт почэш разоблачитлымэ.

Моско олasэ ВЛКСМ Лэнинский райком Московский тэкстильный институтын студэнтшым Подгорный К. йолташым тыгай формулировко дэнэ комсомол гыч луктын: „троцкистым разоружитлыдымылан“. Тэргэн налмэкэ Подгорный йолташым тыгай лукмашлан чылтак основаньэ укэм палэн налмэ. Подгорный йолташ комсомолын Лэнинский райкомжын йоҥылыш дэйствоватлымыжэ нэргэн ВЛКСМ Московский обкомын комсомолыш пуртымо да комсомол гыч лукмо дэнэ комиссийышкыжэ жалобо дэнэ обращатлэн. Тугэ гынат, Подгорный йолташын жалобжо 1937 ий май гыч 1938 ий йанварь тылзэ мартэн ончалтдэ кийэн.

Шуко комсомол организаций-шамыч комсомолэц-шамычлан умлыдымо вопрос-шамычым умландарышаш олмэш, нуным „политичэский ӱшанымашан огыл“ манын, „калык тушман“ манын комсомол гыч луктэдат.

Тыгэ, наприmэр, Курский область ВЛКСМ Щигровский райком комсомолэц Бакулин йолташлан ик элыштэ социализмым ыштымэ нэргэн вопросым умландарымэ олмэш тудым комсомол гыч луктыныт. Бакулин йолташ дэнэ кылым кучымылан райком эшэ 7 йэҥым луктын, нунын коклаштэ: Кашэнко дэн Голэнищэва йолташмыт. Нуно „троцкистский послэдыш—Бакулинын йарый защитникшэ-шамыч улыт“, манын лукталтыныт да тэхникумышто диплом аралымэ права дэч лишиталтыныт, а комсомолка-студэнтка Гылдина йолташ нинэ причин дэвак комсомол гыч да профсойузный организаций гыч лукталтын.

ВЛКСМ Курский обком нинэ рэшэньэ-шамычым подвэрдитлэн да нунын-дэнэ пырльа ВЛКСМ Щигровский райком сэкрэтарь Алэксэйэв йолташым тудо Бакулин йолташым комсомол гыч „вараш кодын“ лукмылан комсомол гыч луктын да паша гыч сниматлэн. Бакулин йолташ йоҥылыш лукталтмылан кӧра ВЛКСМ Цэнтральный Комитэт дэнэ комсомолэш восстановитлалтын.

Комсомолын Курский обкомын пэрвой сэкрэтарьжэ Урожэнко йолташ дэнэ ӱчашымэ годым Иванов йолташ ик элыштэ социализмын окончатэльнэ сэҥымашыжэ нэргэн вопрос шотышто тудын йоҥылыш ончымыжо ваштарэш возражатлэн, тидлан ВЛКСМ Курский обком ВЛКСМ Мантуровский райкомын пропагандистшым Иванов йолташым „троцкист“ манын паша гыч сниматлэн да комсомол гыч лукмо нэргэн вопросым шындэн. Урожэнко йолташ тидэ вопросым шкэжат сайын палэн налдэ, Иванов йолташым тудын чын ончымыж гыч шӱкалаш тыршэн да Чэховский унтэр Пришибэйэв сэмын поступатлэн,— Иванов йолташым „троцкист“ манын пропагандист паша гыч корангдэн.

Сталин йолташ Иванов йолташын письмажлан шкэ отвэтыштыжэ воза:

„Тэндан письма гыч койэш: Урожэнко йолташ вэс, йӧршэш огыл лэнинский эзгльадым куча. Тудо тыгэ ойла улмаш: „мэмнан социализмын йӧршэш сэҥымашыжэ уло да интэрвэнций дэн капитализм рэставраций дэч тичмаш гарантий уло. Сомнэний лийын ок кэрт: Урожэнко йолташ вожгычак прав огыл. Урожэнко йолташын тыгай утвэрждэньыжэ окружайущо дэйствитэльностьым умлыдымо дэнэ да лэнинизмын элэмэнтарнэ положэньыжым шинчыдымэ дэнэ, альэ зазнаватлышэ самырык чиновникын пустопорожний хвастовствожо дэнэ гына умландаралт кэртэш“ (И. Сталин).

Комсомолын вуйлатышыжэ-шамыч Лэниский комсомолым позоритлышэ да молодьожым коммунистичэский воспитатлымэ пӱтынь пашалан кугу врэдым кондышо вуйлатымашын унтэр-пришибэйэв мэтодшым рэшитэльнэ пытарышаш улыт: врэдный настройэньым—мокtанымашым, капиталистичэский окружэнийын опэстностьшым мондымашым комсомол гыч поктэн лукшаш улыт да Лэнинский комсомолын коммунизм вэрч куатлын кучэдалашлан молодьожым воспитатлышэ организаций лийын шогымыжым шарнэн шогаш эрэак обӓзан улыт.

ВЛКСМ радам гыч огульно луктэдымэ дэнэ пырльа, ӱчкыдын, комсомол комитэтын да посна вуйлатышэ пашайэҥ-шамычын прэдложэньышт почэш комсомол гыч лукмо-шамычым паша гыч сниматлат.

Смолэнский область ВЛКСМ Тэмкинский райком учитэль Крупэнин йолташым калык тушман дэнэ кыл кучымылан комсомол гыч луктын да тудым пэдагогичэский паша гыч сниматлыктэн. Тэргэн налмэк палэ лийын: Корольов, кудын дэнэ кыл кучымылан Крупэнин йолташым титаклымэ, судышто лийын, но варажам оправдатлалтын Тугэ гынат, Крупэнин йолташ 3 тылзэ паша дэч посна коштын. ВЛКСМ ЦК вмэшатлымэ дэч вара гына тудо комсомолэш да школышто пашаш восстановитлалтын.

Ивановский область комсомолын Алэксандровский райкомжо учитэль Офицэров йолташым „троцкист“ манын ВЛКСМ радам гыч луктын да паша гыч сниматлыктэн. Обком Офицэров НКВД орган-шамыч дэнэ арэстоватлалтын, манын ВЛКСМ ЦК-ш увэртарэн. Тэргэн налмэк установитлымэ: Офицэров йолташлан прэдйавитлымэ титаклымаш клэвэтничэский улмаш, тудо нигунамат

(Мучаш 3-шо могырышто)

ВЛКСМ ЦК ПЛЭНУМЫН ПУНЧАЛЖЭ

МУЧАШ

арэстоватлалтын огыл. Тыгакак ВЛКСМ ЦК-н вмэшатлымыж дэч вара Офицэров йолташ комсомолэш да школ пашаш восстановитлалтын.

Йужо комсомол организаций-шамыч ВЛКСМ гыч лукмашкэ огульно подходитлэн тышкэ шуыт, йоча-шамычым пионьэрский организаций гыч лукташ тӱҥалыт да нуным калык тушман-шамыч дэнэ кыл кучымо мотив дэнэ школ гыч лукмашкэ шуктат.

Лэнинградский да Московский областьласэ йужо ВЛКСМ организацийлаштэ паша тышкэ шумэш шуын, комсомол вуйлатышэ да пионьэр вожатый-шамычын шинча ончылныштак пуйто пионьэр галстук зажимыштэ контррэвольуционный обозначэньэ-шамыч улмо нэргэн вражэский провокаций дэйствоватлэн. Йатыр комсомольский руководитэль-шамыч тидэ провокацийлан отпорым пушаш олмэш, страховатлалтын, шкэштак пионьэр-шамычлан галстук гыч зажимым сниматлаш кӱштэныт, кӧныдымӧ йоча шамычым наказатлэныт, йужо кунамжэ дажэ пионьэрский организаций гыч луктыныт.

Комсомолэц-студэнт-шамычым ВЛКСМ гыч йоҥгылыш лукмаш да комсомольский организаций-шамычын трэбованьышт почэш нуным тунэммаш гыч сниматлымаш факт-шамыч улыт.

Харьков оласэ Газэтный тэхникумын ВЛКСМ комитэтшэ Шульжэнко йолташым „калык тушман дэнэ кыл кучымылан" комсомол гыч луктын да дирэкций ончылан тудым тэхникум гыч лукмашкэ шуктэн. Тэргымаш дэнэ установитлымэ, Шульжэнко йолташ калык тушман дэнэ нимогай кылымат кучэн огыл. ВЛКСМ ЦК-н вмэшатэльствыжэ дэч вара Шульжэнко йолташ комсомолыш да тэхникумыш восстановитлалтын.

Тбилисский мэдицинский институтын комсомол организацийжэ Мэгрэшвили йолташым комсомол гыч луктын да дирэкций ончылан тудым институт гыч лукмашыш шуктэн. Тудын нэргэн вопросым ЦК-штэ рэшитлымэ годым тудлан прэдйавитлымэ обвиньэньэ-шамыч подвэрдитлалтын огытыл. Мэгрэшвили йолташат, нимогай взысканьэ дэч посна комсомолыш восстановитлалтын.

Нинэ да нунылан подобный факт-шамычым мо дэнэ умландараш?

Эн ончычак тидын дэнэ, ВЛКСМ вуйлатышэ паша йэҥ-шамыч коклаштэ комсомол гыч лукмашэш ог личайалташ да бдитэльность ситыдымашлан лийшаш обвиньэньэ дэч шкэныштым застраховатлаш тыршышэ карйэрист-шамыч улыт. Тыгай карйэрист-шамыч комсомолэц ӱмбак зайавлэньэ пуалтын гын, кэч йоҥгылыш гынат, туд дэчын кузэ гынат вашкэрак уталташ да тидын дэнак бдитэльность ситыдымаш ӱлмылан шкэм титаклымаш дэч застраховатлаш манын шотлат. Нинэ карйэрист-шамыч, шкаланышт бдитэльныйын койашлан комсомолэц-шамычым ВЛКСМ радам гыч кажнэ амал дэнэ лукташ йамдэ улыт.

Свэрдловский областьыштэ ВЛКСМ Йэгоршинский райкомын сэкрэтарьжэ Костарэв йолташ Красильников нэргэн вопросым разбиратлымэ годым комсомол погынымаштэ лийын тыгэ зайавитлэн: „Мом мланна тӧчаш да матэриал-шамычым тэргаш, обкомыш колтэна, тушто разбиратлат, утларак кадыртэна гын, тӧрлатат. Лукташ кӱлэш".

Альэ комсомолышто разоблачитлыдымэ калык тушман кашак да нунын пособникышт-шамыч провокационный цэль дэнэ клэвэтничэский зайавлэньэ пумашым организоватлат да шкэнышт дэчын ударым корандашлан комсомолын чэстный, партий дэн совэт властьлан прэданный члэнжэ-шамычым враждэбный цэль дэнэ шӱктарашлан бдитэльность нэргэн кычкырат.

ВЛКСМ Архангэльский обкомын ожнысо сэкрэтарьжэ Кожин, кызыт разоблачитлымэ калык тушман, чэстный комсомолэц-шамычлан „тушман" да „двурушник-шамыч" йарлыкым ургылын, нуным умышлэньэ шэльмоватлэн.

Тыгайак подлый провокационный пашам ВЛКСМ Архангэльский горкомышто калык тушман Пэтухов ыштэн шогэн.

Ивановский область ВЛКСМ Йурьйэв-Польский райкомын тошто сэкрэтарьжэ, кызыт разоблачитлымэ калык тушман Махлов комсомолэц-шамычым „враждэбный дэйствийлан", „саботажлан" обвиньатлэн, ВЛКСМ радам гыч массово лукмашым организоватлылын, а чын калык тушман-шамычым да моральнэ разложитлатшэ-шамычым аралэн шогэн.

Маскироватлалтшэ калык тушман шамыч тӱрлӧ сэмын комсомол организацийлаштэ ӱшаныдымэ да утыж дэнэ подозритэльностьан обстановкым ышташ тыршат. Тыгай годым иктаж кӧ дэнэ ошэльмоватлымэ комсомолэцым кӧ аралаш шогалэш гын, тунамак калык тушман дэк примирэнчэствылан, кӱлэш бдитэльность укэлан обвиньатлат.

Иужо комсомольский руководитэль-шамыч, тидэ вражэский провокацийым разоблачитлымэ олмэш, шкэштак шуэн огыл тушман почэш кайат, да пашан сущэствожым разбиратлыдэ, ВЛКСМ гыч прэданный да чэстный комсомолэц-шамычым луктэдат.

Умлаш жап, комсомол гыч нэобоснованнэ лукмаш, йэҥ-шамыч дэк, ВЛКСМ члэн-шамыч дэк бэздушно относитлымаш калык тушман-шамычлан пайдалэ, нинэ антибольшэвистский дэйствий-шамыч ВЛКСМ радамыштэ уто подозритэльностьым шарат, ВЛКСМ гыч йоҥгылыш лукмо-шамычын нэдовольствыштым да сырымашыштым создатлат, а фашизмын троцкистско-бухаринский агэнтшэ-шамыч тыгай нэдовольный да сырыктымэ йолташ-шамычым шуэн огыл пыжыктат да нуным шкэ почэшышт вражэский купыш наҥгайат.

Шуко комсомол паша-йэҥ-шамыч ВЛКСМ гыч огульно да йоҥгылыш лукмаш факт-шамыч гыч политичэский вывод-шамычым ыштэн огытыл, комсомолэц-шамыч дэч пурышо жалоб дэн апэлльаций-шамычын сущэствошкышт пурэн огытыл, апэлльаций-шамыч ончымо шотышто кӱлэшан пашам ВЛКСМ-ыш пуртымо да ВЛКСМ гыч лукмо пашам ончышо комиссийлан пэрэдовэратлэныт. Тэргымаш ончыктыш, нинэ комисс-шамыч комсомол вуйлатымаш дэч ойырлэныт да нунын дэнэ бӱрократизм да волокит озаланаг. Шӱдӧ дэнэ апэлльаций шамыч шуко тылзэ ончалтдэ кийат, адак, правил сэмын, нинэ комисс-шамыч комсомол гыч лукмо нэргэн ВЛКСМ райком-шамычын рэшэньыштым мэханичэский штамповатлат. Куйбышэвский комсомол обкомышто кызыт мартэ 485 апэлльацийым ончымо огыл, Бэлорусс комсомол ЦК-штэ—425, Узбэкистан ЛКСМ ЦК-ыштэ — 401, Воронэжский обкомышто—358, Тамбовский обкомышто—308 да ВЛКСМ Алтайский крайкомышто—332 апэлльаций.

Комсомол гыч лукмо вопросым рэшитлымэ годым ВЛКСМ гыч лукмо-шамычын апэлльацийыштым разбиратлымэ годым нэвниматэльнэ, бэздушно ончымаш уло. Йатыр комсомол комитэт-шамыч комсомолэцын ыштымэ иктаж могай проступкын причиныжым огыт разбиратлэ, да тунамак тудым комсомол радам гыч луктыт. Комсомолэцым ВЛКСМ радам гыч лукмо дэч ончыч, тудлан прэдупрэждэньым ышташ, тидэ ок дэйствоватлэ гын—на вид шындаш, выговорым пуаш, тӧрланашлан срокым пуаш ок лий мо? Укэ, тугэ гынат, комсомол организацийлаштэ тидэ ок ышталт. Йэҥ-шамычын, комсомолэц-шамычын судьбашт дэк вниматэльнэ отношэньэ ВЛКСМ комитэт-шамычын пашаштышт ок ситэ.

Комсомол гыч лукмо годым ВЛКСМ организаций шамычын ыштымэ грубый ошибкышт эшэ тудланат лийэдат, йатыр комсомол вуйлатышэ-шамыч комсомол организаций-шамычын воспитатэльный рольышт вэргэн мондат, а нунын кокла гыч йужышт, шкэныштын политичэский подготовкышт начарлан кӧра воспитатэльный пашам административный прийом-шамыч дэнэ да кычкырлымаш дэнэ вашталтат. Нинэ ситыдымаш-шамыч тыгакак комсомольский организацийлаштэ критик да самокритикым ситыдымашын да йужо комсомол пашайэҥ-шамычын комсомол масс дэчын ойырлымыштым ончыктат.

ВЛКСМ ЦК плэнум чыла комсомольский организаций-шамыч дэч да нунын вуйлатышышт дэч большэвистский бдитэльностьым эрэак нӧлтымым, комсомолышто маскироватлалтшэ калык тушман-шамычым ӱмбакыжат разоблачитлымэ дэн куклэн пытарымым да Сталин йолташын Иванов йолташлан колтымо письмаштыжэ ончыктымо вуйлатымашын унтэр пришибэйэвский мэтодшо-шамычым йӧршэш пытарымашым трэбоватла.

ВЛКСМ ЦК плэнум чыла ВЛКСМ организаций шамычын тӱҥ пашаштлан—комсомол гыч лукмо годым ыштымэ грубый ошибкэ-шамыч тӧрлатымашым, ВЛКСМ члэн-шамыч дэк огульный, валовой подход пытарымашым шотла.

Мэмнан коммунистичэский партий туныктымо сэмын большэвистский бдитэльность тушто лийын шога: тушман-шамыч кэч кузэ маскироватлалтыт гынат, кэч могай изворотливый да чойа лийыт гынат, нуным разоблачитлэн моштыман. А ончыдэгызэ, шӱйшӧ пэрэстраховко цэль дэнэ шӱдӧ дэнэ комсомолэц-шамычым ВЛКСМ радам гыч лукмашэ огыл. Комсомолын чыла организацийжэ-шамыч комсомол гыч лукмо альэ комсомолэц-шамычым шкэ правашкышт восстановитлымэ вопрос-шамычым рэшитлымэ годым шэкланымаш дэн йолташ сэмын тыршымашым пройавитлаш обӓзан улыт.

ВКП(б) Цэнтральный Комитэт йан арьский плэнумын рэшэньыж гыч лэктын, ВЛКСМ ЦК плэнум чыла комсомольский организаций-шамычым обӓзатла:

1. Комсомол гыч лукмо альэ комсомолэш восстановитлымэ вопрос-шамычым рэшитлымэ годым посна комсомолэц-шамычын судьбашт дэк кызыт улшо бэздушный, формальный подход практикым йӧршэш пытараш. ВЛКСМ радам гыч массово, огульно лукмашым йӧршэш пытараш.

Чыла комсомол комитэт-шамычым обӓзатлаш: комсомолышко восстановитлымэ-шамычлан комсомольский докумэнт-шамычым тунамак пуаш да нуным комсомол организацийын пашаштыжэ участвоватлаш шупшын шогаш.

2. ВЛКСМ гыч огульно луктэдышэ, чэстный да коммунизм пашалан прэданный комсомолэц-шамычым калык тушман шамыч дэк ушымашым да шэльмованьым допускатлышэ паша-йэҥ-шамычым комсомолышто вуйлатышэ паша гыч лукмашкэ шумэш строго наказыватлаш.

3. Обком, крайком да нацрэспублик комсомол ЦК пэлэнсэ ВЛКСМ-ыш пуртышо да ВЛКСМ гыч лукмо комисс-шамычым ликвидироватлаш. Комсомолэц-шамыч дэч пурышо апэлльацийыштым нэпосрэдствэннэ обком, крайком, нацрэспублик КСМ ЦК-шамыч апэлльируйущийын присутствийыштыжэ ончышаш улыт манын установитлаш.

4. Чыла пэрвичный да районный комсомольский организаций-шамычым ВЛКСМ радам гыч лукмо да комсомольский взысканьым пумо нэргэн вопрос-шамычым проступкыжым обсуждатлымэ комсомолэцын обӓзатэльнэ присутствийыштыжэ ончаш обӓзатлаш. Пэрвичный организацийын комсомол гыч лукмо альэ комсомольский взысканьым пумо нэргэн кажнэ рэшэньыжэ ВЛКСМ райкомэш обӓзатэльнэ комсомолэцын присутствийэшыжэ пэҥгыдэмдалтэш.

Чыла комсомолэц-шамычлан ВЛКСМ райком, горком-шамычын комсомол гыч лукмо альэ взысканьым пумо нэргэн рэшэньэ обкомыш, крайкомыш да комсомолын нацрэспубликласэ ЦК-аш, ВЛКСМ ЦК-аш шумэш тудо комсомолэц обжаловатлэн кэртэш манын умландараш.

5. Чыла обком, крайком да нацрэспубликласэ КСМ ЦК-шамычлан комсомолэц-шамычын комитэтыштэ улшо чыла апэлльацийыштым 3 тылзэ жапыштэ ончэн лэкташ кӱшташ.

6. Установитлаш: комсомол комитэт-шамыч йоҥгылыш лукмо-шамычым ВЛКСМ члэн праваш восстановитлэн, шкэ пунчалыштышт комсомолэш восстановитлымылан комсомольский докумэнт шамычым могай ВЛКСМ райком, горком пуышашым точно ончыкташ обӓзан улыт.

7. Комсомолын чыла организацийжэ-шамычым обӓзатлаш: кӱшнӧ шогышо организаций-шамычлан нинэ пунчал-шамычын чын улмыштым тэргэн налаш йӧн лийжэ манын ВЛКСМ гыч лукмо нэргэн шкэ рэшэньыштышт лукмын мотившэ-шамычым раш да точно ончыкташ.

8. Комсомол члэн шамыч ӱмбак клэвэтатлымаштэ титакан йэҥ-шамычым отвэтствэнностьыш привлэкатлаш ВЛКСМ организаций-шамычым обӓзатлаш; клэвэтатлымэ комсомолэц-шамычым тичмашын рэабилитироватлаш, да тидэ комсомолэцым дискрэдитироватлышэ матэриалым пэчатьэш ончыч пуртымо улмаш гын, тыгай годым рэабилитаций нэргэн пунчалым пэчатьэш публиковатлаш.

9. Обком, крайком да нацрэспублик КСМ ЦК-шамычым обӓзатлаш: соотвэтствуйущий совэтский дэн хозӓйствэннэ орган-шамыч коч пашашкэ пурымашым да комсомол гыч лукмылан вэрч исключатлымэ-шамычым тунэммашкэ восстановитлымашым обэспэчитлаш.

АНТИСОВЭТСКИЙ „ПРАВО-ТРОЦКИСТСКИЙ БЛОК“ ПРОЦЭСС

11 мартысэ кэчывал засэданьэ

ГОСУДАРСТВЭННЭ ОБВИНИТЭЛЬ СССР ПРОКУРОР ВЫШИНСКИЙ ЙОЛТАШЫН ОИЛЫМЫЖО

(ПРОЦЭССЫШТЭ 500 УТЛА ЙЭҤ ПРИСУТСТВОВАТЛА)

Вэрховный Суд Войэннэ Коллэгийын засэданьыжэ 11 мартыштэ кэчывалым, 12 шагатыштэ всэобщий напрьажонный вниманьэ обстановкышто тӱҥалын. Антисовэтский „право - троцкистский блок“ судэбнэ процэсс эртымэ Сойуз Пӧртын Октьабрьский залжэ тэнгӭчэ, ончычсо кэчылаштэ улшо сэмынак тич тэмын: процэссыштэ 500 утла йэҥ—пашазэ - шамычын да интэллигэнцийын прэдставитэльышт, дипломатичэский корпус - шамычын, совэт дэн иностраннэ пэчать прэдставитэль-шамыч присутствоватлат. Кинооператор - шамыч кинолан судэбнэ засэданьым снимайат.

Судэбнэ засэданьэ тӱҥалтышыштэ прэдсэдатэльствуйущий Ульрих государствэннэ обвинэньэ дэч, защитэ дэч да подсудимый-шамыч дэч иктаж-могай зайавлэньэ альэ ходатайствэ укэ мо, манын йодыштэш. Отрицатэльный вашмутым налмэк, прэдсэдатэльствуйущий судэбнэ слэдствийым пытарымылан увэртара да мутым государствэннэ обвинитэль СССР Прокурор Вишинский йолташлан пуа.

Вишинский йолташ вич шагат годым вийан, раш ойла: ойлымаштыжэ подлый да ӱуран „право-троцкистский блокын“ чудовищнэ прэступлэньыжэ-шамычлан уничтожайущий анализым ышта. „Право-троцкистский блокын“ ыштымэ осал паша спискыштыжэ: капитализмым пӧртылтышашлан совэт власть ваштарэш пэш чот сырэн кучэдалмаш, социалистичэский родиналан измэнэ, иностраннэ развэдкэ-шамычын заданьышт почэш шпионаж, социалистичэский озанлыкын чыла отрасльыштыжэ врэдитэльствэ, мэмнан элын йатыр эн сай йэҥжэ-шамычым пуштмаш.

Судьа-шамыч дэк обращатлэн, Вышинский йолташ ойла:

—Мэмнан калык да пӱтынь тӱньасэ чыла чэстный йэҥ-шамыч тэндан справэдливый приговордам вучат. Тэндан приговорда пӱтынь мэмнан эл мучко, у подвигыш да у сэҥымашкэ ӱжшӧ набат йӱк сэмын, шургалтшэ. Тэндан приговорда, справэдливый совэт наказаньын йандар элыштэ да чыла эрыктышэ кӱдырчан йӱр сэмын шургалтшэ.

Пӱтынь мэмнан эл, изи гыч тӱҥалын шоҥго мартэ, иктым вуча да трэбоватла: мэмнан родинам тушманлан ужалшэ измэнник дэн шпион-шамычым, йырынчык пий сэмын, лӱйаш!

Мэмнан калык иктым трэбоватла: каргымэ гадинам лаштыртыза!

Жап эрта. Чэстнэ совэт йэҥ-шамычын, пӱтынь совэт калыкын курымэшлык прэзрэньыжэ дэнэ лэвэдалтшэ нэнавистнэ измэнник-шамычын шӱгарэшышт бурьйан дэн чэртополох шудо кушкын шогалэш.

А мэмнан ӱмбалнэ, мэмнан пийалан эл ӱмбалнэ тидэ мартэсылак мэмнан кэчына шкэнжын волгыдо йолташ-шамыч дэнэ раш да йывыртыктышын волгалтараш тӱҥалэш. Пытартыш амырчык дэч да эртышын мэрзостьшо дэч эрыктылтын мэмнан калык мэмнан йӧратымэ вождь да учитэль кугу Сталинын вуйлатымыжэ почэш ончыко, ончыко, ончыко коммунизмыш тидэ мартэсылак ошкылаш тӱҥалэш!

Прокурор чыла подсудимыйлан наказаньын высший мэржым трэбоватлэ, обвиньайэмый - шамыч кокла гыч коктытым ойра: Раковский дэн Бэссоновым, нунын шотышто тудо 25 ийлан тьурмаш пэтырымаш дэнэ органичиватлаш лиймылан шотла.

Прокурорын трэбованьыжым присутствуйущий-шамыч йэдинодушнын одобрьатлат. Нунын сэмынак судэбнэ засэданьэ эртымэ зал пырдыж шэҥгалнэ пӱтынь кугу совэт калык одобрьатла.

ПРОЦЭССЫН ПЫТАРТЫШ КЭЧЫЖЭ

ССР Ушэм Вэрховный Суд Войэннэ Коллэгийын эр засэданьыжэ 12 мартыштэ 11 шагатыштэ почылтэш. Подсудимый-шамычын пытартыш мутыштым суд колыштэш.

Кэчывал пэрэрыв мартэ суд подсудимый-шамычын пытартыш мутыштым колыштын: Ивановын, Крэстинскийын, Зубарьэвын, Рыковын, Шаранговичын, Ходжайэвын, Зэлэнскийын, Икрамовын, Раковскийын, Розэнгольцын.

Кас засэданьыштэ суд подсудимый-шамычын пытартыш мутыштым колыштын: Бухаринын. Лэвинын, Булановын, Йагодан, Крьучковын, Плэтньовын, Казаковын да Максимов-Диковскийын.

21 шагат 25 минут годым ССР Ушэм Вэрховный Судын Войэннэ Коллэгийжэ приговор луктэш совэщатэльнэ пӱлэмыш кайа.

* * *

13 мартыштэ 4 шагат эрдэнэ прэдсэдатэльствуйущий—ССР Ушэм Вэрховный Суд Войэннэ Коллэгийын прэдсэдатэльжэ армвойэнйурист В. В. Ульрих йолташ ССР Ушэм Вэрховный Суд Войэннэ Коллэгийын приговоржым оглашатла.

КАПИТАЛИСТ ЭЛЛАШТЭ

ГЭРМАН ВОЙСКА АВСТРИЙЫШ ПУРЭН

11 мартыштэ гэрман войска-шамыч пӱтынь австрийский границэ гоч—Чэхословакий гыч тӱҥалын Швэйцарийыш шумэш вончэнышт да Австрийын шуко олажым налыныт.

Гэрман войскан пурымыжлан тидэ прэдшэствоватлэн: гэрман правитэльствэ австрийский правитэльствылан 13 мартыштэ Австрийыштэ плэбисцитым (пӱтынь калык дэч „Австрий Гэрманий импэрийын ужашыжэ лийаш шона мо?“ йодыштмашым) эртараш назначитлымым вашталташ ультиматумым пумаш да тугак прэмьйэр Шушниган пост гыч кайаш да властьым Зэйс-Инкварт вуйлатымэ гитлэровэц - шамыч кидыш пумаш. Ультиматум ок шукталт гын, Гэрман правитэльствэ гэрман войскам австрийыш пуртымаш дэнэ лӱдыктэн. Ультиматумым шукташлан Гитлэр 3 часан срокым ыштэн.

Австрий правитэльствэ гэрман ультиматумым принимайтлэн. Шушниг отставкыш лэктын, плэбисцит вашталталтын.

Австрийский гитлэровэцшамыч главарь Зэйс-Инкварт „Врэмэннэ правитэльствым“ ыштэн, тудым вуйлаташ Зэйс-Инкварт шкэжак шогалын. У „правитэльствын“ пэрвой ошкылжо Австрийыш гэрман войскам пурташлан границэ почылтын, манын тэлэграф гоч Гитлэрым ӱшандарымаш ыльэ.

Пӱтынь эл мучко чыла государствэннэ учрэждэньым контрольлан шкэ кидыш налшэ австрийский гитлэровэц - шамыч шогалыт. Канцлэр Шушниг да правитэльствын моло члэнышт-шамыч арэстоватлалтыныт. Пӱтынь австрийский полиций, армий да граждан калык приказым налыныт—гэрман войскан пурымыжлан вашталэш лийаш огыл.

Австрий гыч виднэ политичэский дэйатэль - шамычшылын куржаш тӱҥалыныт. Шуко олалаштыжак гитлэровэц-шамыч дэн антифашист-шамыч коклаштэ чотак тӱкнылмаш лийын, тыдын дэнэ сусыргышо шуко лийын.

Гэрманийын Австрийым налмыжэ чыла дэмократичэский элыштэ нэлэ впэчатлэньым ыштэн.

Райкомол ок полшо

Руйа-Сола пэлэ кыдалаш школышто (Роҥго район) пионьэр отрад пашам пэш томам ышта. Пионьэр-шамыч коклаштэ нимогай воспитатэльный пашат огэш шыкалт. Сандэнак дисциплинэ пэш лушкыдо. Пионьэр-шамычын галстукышт укэ. Пионьэр дэн пионьэрыштэ шогыдымо йочашамычым палашат ок лий.

ВЛКСМ райком вожатыйлан Загайновым шогалтэн. Но тудо нимо пашамат ок ыштэ. Пионьэр сборым пэш шукэрсэк эртарэн огыл.

ВЛКСМ райкомын пашайэҥжэ-шамыч мэмнан отрадыш ик канат толын огытыл. Полышымат йӧршэш пумашышт укэ.

ВЛКСМ Роҥго райкомлан пионьэр коклаштэ пашажым сайэмдаш кӱлэш.

Киртайэв.
Рьабинин.

СВБ организаций-шамыч шукэмыныт

Морко район СВБ совэт антирэлигиозный пашам сай колтэн шога. Тидэ жапыштэ антирэлигиозный тэмэ дэнэ 20 лэкцийым эртарэн. Адак СВБ члэн-шамычвий дэнэ колхозлаштэ 15 концэртым да постановкым ончыктымо. Масовый воспитатэльный пашам ыштымэ дэнэ 5 колхоз да 2 школ пэлэн СВБ кружокым организоватлымэ. Чылажэ 187 йэҥ СВБ члэныш пурэн.

Тыгак Звэнига районысэ СВБ совэт антирэлигиозный пашам сай ышта. Район кӧргыштӧ угыч 23 СВБ йачэйкым организоватлымэ.

Тугэ гынат, йужо районышто антирэлигиозный пашам пэш начар шындымэ. Тэвэ Сотнур районым налына. Тидэ районышто антирэлигиозный пашам иктат огэ вуйлатэ. Райкомол да тудын сэкрэтарьжэ Алмакайэв йолташ тидэ пашадэч ӧрдыштӧ шогат.

Казанцэв.

Политзаньатий огэш эртаралт

„У колхоз“ пэлэн (Параньгэ район) тэний 4 йэҥ дэн комсомол организаций организоватлалтын.

Тидэ организацийыштэ дэкабрь тылзыштэ политзаньатий иккана вэлэ лийын.

Политзаньатий эртараш райкомол пропагандистлан Чэгайэв йолташым шогалтэн, но тудо политзаньатийым эртараш огэш тол. Райкомол дэч мэ полышым йодына.

Н. Л. Чэрнов.

ВОЖАТЫЙЛАН ПОЛЫШЫМ ОГЫТ ПУ

Морко райкомол сэкрэтарь Пэтров да пионьэр отдэл вуйлатышэ Андрэйэв йолташмыт район кӧргыштӧ пионьэр пашам сайэмдаш йӧршын огыт тыршэ. Пионьэр пашам тошто сэмынак пэш начар ыштэн шогат. Шуко отрадыштэ вожатый ок ситэ. Могай отрадыштэ вожатый укэ улмым райкомол огэш палэ.

Пионьэр-шамыч коклаштэ воспитатэльный паша начар колталтэш.

Вожатый шамычлан нимогай полышым огыт пу. Инструктивнэ совэщаньым, сэминарым ик канат эртарэн огытыл. Вэт районышто шуко вожатый тэний пэрвой кана пашам ыштат. Нунылан полыш кӱлэш. Пионьэр отдэл вуйлатышэ Андрэйэв отрадлашкэ лэктынат шогалын огыл. Райкомолыш полышым йоддаш толат гынат, нимогай полышым огыт пу.

Вожатый—Охотин И. Г.

Агитатор-шамыч пашам сай ыштат

Избиратэльный кампаньэ жапыштэ Манан-Мучаш йал совэт кӧргыштӧ (Роҥго район) шуко сай агитатор-шамыч выдвигатлалтыныт ыльэ. Агитатор-шамыч коклаштэ шукыжо комсомолэц-шамыч улыт (Бутэнин, Ласточкин, Поздэйэв, молат). Нинэ агитатор-шамыч кызытат шкэ пашаштым луштарэн огытыл. Кызыт колхозлаштэ Сталин йолташын Москвасэ Сталинский избиратэльный округысо избиратэль-шамычлан прэдвыборный совэщанийыштэ ойлымыжым умылтарат.

Манан Миклай.

Отв. редактор—
Г. М. ЭРСКИЙ.

Адрес редакции: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комн. № 74, телефон № 90.

Упол. Главлита Мар. АССР А—112. Тираж 3000 экз. Иошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата. Из-во „Марий Коммун“.